

МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ

ФІЛАЛАГІЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ

Кафедра гісторыі беларускай літаратуры

ГАНУШКІНА Бажэна Юр’еўна

**ВОБРАЗНА-СІМВАЛІЧНАЯ СІСТЭМА “ЖЫЦЦЯ ЕЎФРАСІННІ
ПОЛАЦКАЙ” І “ЖЫЦЦЯ КЛІМЕНТА ОХРЫДСКАГА”**

Магістарская дысэртацыя

спецыяльнасць 1-21 80 10 “Літаратуразнаўства”

Навуковы кіраўнік:
Казакова Таццяна Пятроўна,
кандыдат філалагічных навук,
дацэнт

Мінск, 2016

АГУЛЬНАЯ ХАРАКТАРЫСТЫКА РАБОТЫ

Ключавыя словы: жыццё, Біблія, асветнік, стыль, традыцыйнасць, ідэалізацыя, канон, паэтыка, гістарычны вобраз, сімвал.

Прадмет даследавання – вобразна-сімвалічная сістэма “Жыцця Еўфрасінні Полацкай” (паводле выдання А. Мельнікава, які выкарыстоўваў рукапіс XVI ст. Дзяржаўнай бібліятэкі імя У. І. Леніна, г. Масква, Ф. 113, № 632, арк. 206-225 адв.) і перакладу на сучасную балгарскую мову “Жыцця Клімента Охрыдскага” Аляксандра Мілева (створанага па Першым рукапісе XVI ст., які быў знойдзены ў манастыры святога Дыянісія).

Мэта работы: прааналізаваць вобразна-сімвалічную сістэму “Жыцця Еўфрасінні Полацкай” і “Жыцця Клімента Охрыдскага”.

Метадалагічнай асновай магістарскай дысертацыі служаць прынцыпы гістарычна-культурнага і тыпалагічнага літаратуразнаўства.

Атрыманыя вынікі і іх навізна. У магістарскай дысертацыі даказана, што аўтары ўсходнеславянскіх і паўднёvasлавянскіх жыццёвых твораў абапіраюцца на візантыйскую школу апісання жыцця святых і прытрымліваюцца агіяграфічных канонаў. Сістэма вобразаў у “Жыцці Еўфрасінні Полацкай” і “Жыцці Клімента Охрыдскага” арганізавана вакол вобразаў галоўных герояў. Паслядоўная ідэалізацыя герояў жыццём дасягаецца рознымі сродкамі, у тым ліку з дапамогай сімвалічнай вобразнасці. Пры гэтым аўтары твораў не проста выкарыстоўваюць традыцыйную біблейскую сімваліку, а творча яе інтэпрэтуюць, пераасэнсоўваюць.

Структура работы. Магістарская дысертацыя агульным аб’ёмам 70 старонак уключае ўводзіны, 4 главы, заключэнне, спіс выкарыстаных крыніц (86 пазіцый, з іх 5 – публікацыі магістранткі). Распрацавана 1 табліца.

Ступень укаранення і рэкамендацыі па ўкараненні вынікаў даследавання. Асноўныя палажэнні магістарскай дысертацыі адлюстраваны ў 5 артыкулах, адзначаны дыпламам 1 ступені ў намінацыі “Навукова-даследчая работа” конкурсу творчых работ, прысвечанага Году кнігі і 910-годдзю з дня нараджэння Прападобнай Еўфрасінні Полацкай, дыпламам 2 ступені Міжнароднага форуму моладзі “Першы крок у навуку-2014”, граматай конкурсу на лепшыя навуковыя работы студэнтаў БДУ 2014 года, дыпламам за работу першай катэгорыі XXI Рэспубліканскага конкурсу навуковых работ студэнтаў (2015). Вынікі навуковага даследавання выкарыстоўваюцца ў навучальным працэсе Дзяржаўнай установы адукацыі “Гімназія №31 г. Мінска”.

Асабісты ўклад. Магістарская дысертацыя з’яўляецца вынікам самастойнага аналізу тэкстаў жыццёў і супастаўлення факталагічнага матэрыялу з аўтарытэтных крыніц.

ОБЩАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА РАБОТЫ

Ключевые слова: житие, Библия, просветитель, стиль, традиционность, идеализация, канон, поэтика, исторический образ, символ.

Предмет исследования – образно-символическая система “Жития Евфросинии Полоцкой” (по изданию А. Мельникова, который использовал рукопись XVI в. Государственной библиотеки им. В.И. Ленина, г. Москва, Ф.113, № 632, листы 206-225) и перевода на современный болгарский язык “Жития Климента Охридского” (созданного по Первой рукописи XVI в., которая была найдена в монастыре святого Дионисия).

Цель работы: проанализировать образно-символическую систему “Жития Евфросинии Полоцкой” и “Жития Климента Охридского”.

Методологической основой магистерской диссертации служат принципы историко-культурного и типологического литературоведения.

Полученные результаты и их новизна. В магистерской диссертации доказано, что авторы восточнославянских и южнославянских житийных произведений опираются на византийскую школу описания жизни святых и придерживаются агиографических канонов. Система образов “Жития Евфросинии Полоцкой” и “Жития Климента Охридского” организована вокруг образов главных героев. Последовательная идеализация героев достигается различными средствами, в том числе с помощью символической образности. При этом авторы произведений не просто используют традиционную библейскую символику, а творчески ее интерпретируют, переосмысливают.

Структура работы. Магистерская диссертация общим объемом 70 страниц содержит введение, 4 главы, заключение, список использованных источников (86 позиций, из них 5 – публикации магистрантки). Разработана 1 таблица.

Степень внедрения и рекомендации по внедрению результатов исследования. Основные положения магистерской диссертации отражены в 5 публикациях, отмечены дипломом 1 степени в номинации “Научно-исследовательская работа” конкурса творческих работ, посвященного Году книги и 910-летию со дня рождения Преподобной Евфросинии Полоцкой, диплом 2 степени Международного форума молодежи “Первый шаг в науку-2014”, грамотой конкурса на лучшие научные работы студентов БГУ 2014 года, дипломом за работу первой категории XXI Республиканского конкурса научных работ студентов (2015). Результаты научного исследования используются в образовательном процессе Государственного учреждения образования “Гимназия №31 г. Минска”.

Личный вклад. Магистерская диссертация является результатом самостоятельного анализа текстов житий и сопоставления фактологического материала из авторитетных источников.

GENERAL DESCRIPTION OF THE WORK

Keywords: the life, Bible, enlightener, style, traditional character, idealization, canon, poetics, historical image, symbol.

The subjects of research: symbolic imagery system of “The life of Euphrosyne Polotskaya” (based on monography of A. Melnikov, who used the manuscript of the XVI century of the State Library of Lenin, Moskow, F.113, № 632, p.206-225) and “The life of Kliment Ohridski” (based on modern Bulgarian translation by A.Milev made in accordance with the first manuscript of XVI century, which was found at St. Dionysia’s Monastery).

Research objective: the study of symbolic imagery of “The life of Euphrosyne Polotskaya” and “The life of Kliment Ohridski”.

Methodological basis of Master's dissertation is provided by historical-cultural and typological principles of study of literature.

Obtained conclusions and novelty. The work proves that the authors of East Slavic and South Slavic hagiographic writings rely on Byzantine school of hagiography and follow the hagiographic canons. Imagery system of “The life of Euphrosyne Polotskaya” and “The life of Kliment Ohridski” is organized around the images of protagonists. Consistent idealization of the heroes of hagiographic writings is achieved by different means, including symbolic imagery. In this regard, the authors of writings do not plainly refer to traditional biblical symbolism, but creatively expound and rethink.

The structure of the work. Master's dissertation contents 70 pages, including introduction chapter, four main chapters, conclusion and the list of literature (86 positions, 5 of which the Master`s publications). 1 table has been developed.

The degree of rooting and recommendations to rooting of the conclusions of work. The primary thesis of Master's dissertation are represented in 5 articles, that were awarded with the 1st diploma in nomination “Scientific research work” of the creative works` competition, which was dedicated to the Year of a Book and the 910th anniversary of St. Euphrosyne Polotskaya; the 2nd diploma in the International youth forum “The first step to science - 2014”; the charter awarded for the best science works of the BSU students 2014 competition; diploma of the 1st category of the XXI Republic contest of scientific works of students (2015). The conclusions of the research work are used in the study process of the State Educational Establishment “Gymnasium № 31”, Minsk.

Personal contribution. Master's dissertation is the result of substantive analysis of the Life texts and the comparison of factual materials from the authoritative sources.